

Lezingen: Lucas 7:11-17 - Willibrordvertaling

Opwekking van de jongeman uit Naïn.

Vervolgens begaf Jezus zich naar een stad die Naïn heette; zijn leerlingen en een grote groep mensen gingen met Hem mee. Hij was juist in de nabijheid van de stadspoort gekomen, toen daar een dode werd uitgedragen, de enige zoon van zijn moeder, en deze was weduwe. Een groot aantal mensen uit de stad vergezelde haar. Toen de Heer haar zag, voelde Hij medelijden met haar en sprak: 'Schrei maar niet.' Daarop trad Hij op de lijkbaar toe en raakte die aan. De dragers bleven staan en Hij sprak: 'Jongeman, ik zeg je: sta op!' De dode kwam overeind zitten en begon te spreken, en Jezus gaf hem aan zijn moeder terug. Allen werden door ontzag bevangen en zij verheerlijkten god. Ze zeiden: 'Een groot profeet is onder ons opgestaan,' en: 'God heeft genadig neergezien op zijn volk.' En dit verhaal over Hem deed de ronde door heel het joodse land en de wijde omtrek.

Overweging:

Gemeente van de Here Jezus Christus,

Een schitterend verhaal hoorden we zonet. Een verhaal dat goed afloopt. Maar dat is tegelijkertijd wat dit soort verhalen zo moeilijk en ingewikkeld maakt. Want hier loopt het verhaal goed af, hier wel. Maar wat zegt ons dat? Wat wil dit verhaal ons vertellen? Dat, als je maar goed genoeg gelooft of bidt, gestorven kinderen uit de dood zullen worden opgewekt? Dat, wat hier gebeurt, voor iedere gelovige mogelijk is? Maar dat sluit dan absoluut niet aan bij onze ervaring. Hoeveel moeders en vaders zijn er niet die hun kind verloren? Hoeveel schrijvende verhalen zijn er niet van ouders die zich de longen uit hun lijf baden, van mensen die er alles wel voor over zouden hebben dat hun kind zou blijven leven? En het gebeurde niet. Er kwam geen Jezus voorbij die de baar aanraakte en het kind bevel gaf weer op te staan. Veel, te veel kinderen zijn begraven door hun ouders. Zo hoort het niet te gaan. Dat is niet de goede volgorde.

En nu weet ik wel – ik hoor het in ieder geval nog wel eens zeggen – dat de dood bij het leven hoort. Maar zou je, juist ook niet vanuit het geloof in de Levende Heer, moeten zeggen dat de dood eigenlijk helemaal niet bij het leven hoort. Dat het nu juist de dood is die als laatste vijand van het leven overwonnen moet worden? En hoe zit dat dan? Wat hebben deze verhalen ons dan nog te vertellen? Dat het vroeger nog wel eens gebeurde, dat God zich om arme weduwen bekommerde, maar dat Hij daar al lang mee gestopt is? Zou dat de boodschap moeten zijn? Moeten we deze verhalen lezen als een mooie geschiedenis? Mooi, dat zeker, maar wel geschiedenis? Iets van vroeger? We mogen toch hopen dat dat niet waar zal zijn. En dat is ook niet waar. Laten we eens wat beter kijken naar dat verhaal uit Lucas:

Het verhaal begint bij Jezus. Hij is met zijn leerlingen en een grote menigte op weg naar Naïn. Liefelijke betekent die naam. Naïn ligt aan de noordkant van Israël, in de vlakte van Megiddo. Een behoorlijk droog gebied. Veel leven is er niet te vinden en Naïn is dan ook de enige stad in de wijde omtrek. Naar die stad is Jezus, de levende, op weg. En met hem mee gaan zijn leerlingen, maar ook een grote menigte, volgelingen onder de indruk geraakt van zijn woorden en daden. Dan nadert die stoet de poort van de stad. De poort die mensen toelaat binnen de veilige muren van de stad. Die veilige muren waarbinnen veilig leven gegarandeerd is, omdat wilde dieren en rovers en niet kunnen komen. Maar ook de poort die de stedelingen de weg naar buiten verschaft, naar het open woestijnachtige veld buiten de stad, waar overleven moeilijk is.

Bij die poort botst de stoet van de Levende Heer op een andere stoet. Het is een rouwstoet. Een dode jongen ligt op een baar. Draggers brengen hem naar buiten de stad, waar de doden worden begraven. Achter de baar loopt zijn moeder. Een arme weduwe. Haar man had zij al verloren, nu draagt zij ook haar eniggeboren zoon ten grave, haar enige hoop nog voor de toekomst, de mens die voor haar oude dag had moeten zorgen, de man die háár had moeten begraven, is haar ontvallen. En zo vervloog haar toekomst.

En daar komt nog bij: men zag in die dagen ziekte en voortijdige dood als een straf voor zonden. Stierf een volwassene, dan had hij een zware zonde begaan. Stierf een kind, dan was dat een straf voor een zonde van één van de ouders. Het was in die tijd de manier om met dit soort onbegrijpelijke dingen om te gaan. Als er nu tenminste nog een zonde voor was begaan, dan was het nog begrijpelijk, dan kwám het tenminste nog ergens door. Dat was altijd nog beter te verteren dan te moeten aanvaarden dat de dood soms zomaar en volstrekt willekeurig kan toeslaan. Zo gezien dus nog wel te begrijpen ook, dat men er zo over dacht en sprak. Tegelijkertijd een vreselijk harde en gevoelloze denkwijze voor de nabestaanden. En deze weduwe krijgt het dus extra zwaar te verduren: haar man was al overleden en nu haar zoon ook nog. Het moest wel vreselijk zijn geweest wat haar man had uitgespookt... Al dat leed torst deze vrouw met zich mee, in die rouwstoet die de poort uitkomt van de stad Naïn. Liefelijk is het allerminst.

En dan botsen die twee stoeten dus op elkaar. De stoet van de levende en de stoet van de dode. En Jezus ziet die weduwe. Of nee, Lucas schrijft niet 'Jezus', hij schrijft 'de Heer.' Want de geschiedenis die hij nu zal vertellen gaat over meer dan de mens Jezus, het gaat hier om Jezus als ook een eniggeboren zoon. Jezus is hier de Heer, de Levende. Het raakt de Heer diep wat hij hier ziet. Normaalgesproken zouden de mensen die een rouwstoet tegemoet komen eerbiedig langs de kant van de weg zijn blijven staan, zoals ook wij nu nog stilstaan als er een rouwstoet voorbij komt. Als het een bekende zou betreffen zouden zij wellicht aansluiten in de rouwstoet en meehuilen met de rouwklachten.

Maar bij Jezus, bij de Heer gaat het anders. Hij staat niet eerbiedig stil langs de kant van de weg. Hij loopt niet mee in de stoet van de dode. Nee, wat hij hier ziet raakt hem diep. Hij wordt door medelijden bewogen. Het Griekse woord dat hiervoor wordt gebruikt betekent letterlijk zoets als: tot in zijn ingewanden geraakt zijn. Het snijdt Jezus door zijn ziel wat hij hier ziet en hij stapt op de vrouw af: "Weeklaag niet meer," zegt hij. Het is ondenkbaar dat de levende Heer bij het aanzien van deze situatie werkloos langs de kant zou blijven staan. Het is evenzeer ondenkbaar dat hij, de levende, zich in de stoet van de dood zou mengen, met die stoet mee zou lopen. Dan zou het, letterlijk, de verkeerde kant uitgaan. Wat de Heer hier ziet stuit hem tegen de borst. Ook Hij vindt het oneerlijk, net zoals wij met dit soort zaken niet goed uit de voeten kunnen. En daarom roept hij deze stoet een halt toe. Hij loopt op de baar af en raakt hem aan. De stoet van de dode botst op de levende en kan niet verder.

Dat de stoet tot stilstand komt is niet zo gek. Natuurlijk blijven de dragers staan wanneer Jezus de baar aanraakt. Want een dode en zijn baar zijn onrein. En Jezus verontreinigt zichzelf dus door die baar aan te raken. Hij doorbreekt elk protocol dat op dit moment denkbaar was geweest. Wat Jezus doet is voor ieder die het ziet iets onvoorstelbaars. Wat mengt deze levende zich in de dood? Waarom verontreinigt Hij zich aan deze vermeende straf voor zonde? De dragers blijven staan. Verbaasd en geschrokken.

Maar Jezus heeft er nog een andere bedoeling mee: "Jongeman, ik zeg je, sta op," zegt Hij tegen de dode. En de jongen richt zich op en begint te spreken. Dan geeft Jezus de jongen terug aan zijn moeder.

Maar wat gebeurt hier nu? Is dit niet toch een verhaal over lang geleden. Een verhaal dat illustreert hoe groot Jezus wel niet is, een verhaal uit de tijd dat wonderen nog gebeurden?

Ja, zo zou je dit verhaal kunnen horen. Zo zou je het kunnen lezen en dat is ook zeer goed voorstelbaar, zeker wanneer het je overkomen is: dat je je kind verloor en er geen Heer was die het opwekte. Toch is dat maar het halve verhaal.

Want natuurlijk is het wrang dat Jezus toen wel een kind opwekte uit de dood, en nu niet meer. Maar het was nog erger geweest wanneer de Heer aan deze stoet voorbij was gegaan. Als de levende Heer had gezegd: met de dood wil ik niets te maken hebben. Als de stoet van de levende de stoet van de dood gewoon had laten passeren.

En natuurlijk, dit is een verhaal van vroeger, het is geschiedenis. Maar daarvoor schrijft Lucas het niet op. De Bijbelse verhalen zijn niet opgeschreven om ons te herinneren aan vroeger, maar om ons te wijzen op de toekomst. Als wij in de Bijbel verhalen lezen over mensen die opstaan uit de dood, dan wijzen die verhalen ons daarmee op het Paasverhaal, op de opstanding van de Levende zelf. En meer nog, ze wijzen ons op de jongste dag die eens komen zal. De dag waarop Christus de graven openbreekt en de doden bij hun namen noemt. Als wij in de Bijbel verhalen lezen over mensen die opstaan uit de dood, dan zijn dat profetische verhalen. Verhalen die ons, bij wijze van voorbeeld, nu alvast iets willen laten zien van hoe het er in het Koninkrijk van God aan toe zal gaan.

Als wij in de Bijbel verhalen lezen over mensen die opstaan, dan wordt ons duidelijk dat de dood geen straf is voor zonden. Dan wordt ons duidelijk dat de dood eigenlijk helemaal niet bij het leven hoort. Dan wordt ons duidelijk dat de opgestane Heer vooral is opgestaan tegen alles wat niet goed en niet eerlijk is. En dat daarmee ook wij opgeroepen worden om in zijn spoor op te staan tegen wat er mis is in onze wereld.

Als wij dit soort verhalen lezen, dan is het ook om ons voor te houden dat in de stoet van ons dagelijks leven, met alle zorgen en alle verdriet die daarbij horen, ons nog een andere stoet tegemoet komt. Dan is het om ons uit te nodigen ook die stoet in ons eigen leven toe te laten. Dan is het om ons te vertellen uiteindelijk de stoet van dood en rouw tot staan zal worden gebracht. Omdat de levende zelf voor haar gaat staan en ons toespreekt en zegt: "Mens, ik zeg je, sta op!" Lof zij U, Christus, in eeuwigheid,

Amen

Ekklesia Leiden
Rapenburg 100
2311GA Leiden
www.ekklesialeiden.nl
info@ekklesialeiden.nl